

denne Lov falde for denne Betingelses Skyld, blev den vedtagen. Man bragte altsaa dette Offer for at faa Loven vedtagen, men der blev udtrykkelig sojet til den Gang, at det var en ganske midlertidig Ordning, det var noget, man ikke kunde tænke sig skulde bestaa i længere Tid, og nu har det dog bestaaet i omtrent en Menneskealder — i ethvert Fald er det nu 28 Aar, siden det blev vedtaget. Der var ingen Mennesker, der den Gang tænkte sig Muligheden af, at det skulde gælde i 28 Aar, saa det er saare rimeligt, at man nu tænker alvorligt paa at faa det forandret. Nej, det var en midlertidig Ordning, der blot skulde gælde, indtil man fik Retsreformen gennemført; Retsreformen stod paa Dagsordenen den Gang, ligesom den staaar paa Dagsordenen nu — i Grunden har Retsreformen jo staaet paa Dagsordenen, lige siden vi fik Grundloven af 5te Juni. — Maa jeg i Forbigaaende indsthyde den Bemærkning, at dette Eksempel tjener end yderligere til at bevise, at vi skulde være i høj Grad forsigtige med disse midlertidige Love. Vi gøre den ene Erfaring efter den anden i Retning af, at disse saakaldte midlertidige Love ere endelige Love i alt Fald for et meget langt Tidsrum, og at vi have ondt ved at komme af med dem igen. — Men, som sagt, denne Bestemmelse er altsaa sat ind i Købstadkommunallovens § 2, fordi det skulde være en midlertidig Ordning. Skulde det nu ikke være rigtigt efter 28 Aars Forløb at komme bort fra denne midlertidige Ordning og bidrage vort til, at Købstæderne i alt Fald komme tilbage til det Standpunkt, de stode paa i 1837, og altsaa faa det samme kommunale Selvstyre paa det Omraade, som de havde i 1837? Jeg finder det i alt Fald meget urimeligt, meget urigtigt, at man bliver ved at sthyde denne naturlige Reform ud af Hensyn til Udsigterne for en Retsreform. Det kan maasse have lange Udsigter endnu med en Retsreform og med Opfyldelsen af Grundlovens § 71. Jeg tror ikke paa, at det lader sig gøre at faa Grundlovens § 71 gennemført i den nærmeste Fremtid; jeg tør ikke have noget Haab i saa Henseende. Vi have jo set, hvorledes det er gaaet med Retsreformen hidtil. Der har en Gang for mange Aar siden været nedsat en Proceskommission, der arbejdede i 10 Aar; Frugterne af dens Arbejde blev forelagt Rigsdagen, men vi kom ikke videre. Nu er der for adskillige Aar tilbage nedsat en ny Kommission angaaende denne Sag; hvorledes det vil gaa i saa Henseende, og hvilke Frugter der vil komme ud af dens Arbejder, kende vi ikke, og vi have jo ikke nogen Mening om, hvor længe

det kan være, inden vi se noget i saa Henseende. Men det vil i alt Fald ikke være rigtigt at gaa ud fra, at vi i den nærmeste Fremtid tør vente os nogen Gennemførelse af en Retsreform. Jeg vil derfor meget anbefale, at vi nu lade Midlertidigheden fra 1868 høre op og lade Købstæderne komme til deres gamle Ret, nemlig den, at Byraadene faa Lov til ligesom Landkommunerne at vælge deres Formænd selv. Tanken er jo dog saa naturlig, og jeg kan heller ikke indse, at der kan ansøres virkelige Modgrunde. Den Borgmester, som beskikkes af Kongen, og som sædvanlig vil være By- og Herredsfogeden, kan være meget dygtig i andre Henseender, men han beskikkes jo ikke med kommunale Formaal for Dje, han beskikkes med andre Formaal for Dje. Han kan være en meget dygtig Jurist, han kan være meget dygtig i sit Embede paa andre Omraader, men at det absolut skulde være givet, at han skulde være praktisk Kommunalmand, det er der vel sagtens ingen, der vil paastaa, for det kan jo ikke være rimeligt. Det er derfor i sin Orden, at Købstæderne faa Lov til at sætte paa denne Post en Mand, om hvem de have den Tro, at han er en praktisk Kommunalmand. Jeg vil derfor meget anbefale, at dette Forslag fremmes og endelig gennemføres.

Tolberlund: Jeg fik af det ærede Medlem for 7de Kreds (Madsen-Mylgdal) nogle Oplysninger, som jeg ganske vist ikke saaned, for alt, hvad han udtalte i saa Henseende, er mig fuldstændig bekendt. Og der er i alt Fald et Spørgsmaal, som ikke er løst, og det er, hvorledes Tilshynet med Købstædernes Selvstyre saa skulde ordnes i Fremtiden. Skulde det ordnes paa samme Maade, som det for Tiden er ordnet for Landets Vedkommende, saaledes at Byraadet kom til at sortere under Amtmanden, saa tror jeg ikke, at Købstæderne ville være tilfredse med det. Det er altsaa et meget væsentligt Punkt. Men der er jo forskellige andre Punkter, der kunne trænge til at drøftes, og jeg mener derfor, at Sagen trænger i høj Grad til at komme i Udvalg, hvor man saa kan forhandle derom.

S. N. Hansen: Jeg er ganske enig med den første ærede Taler i, at denne Sag bør gaa til Behandling i et Udvalg, og jeg kan ogsaa derfor fatte mig meget kort, skønt jeg i og for sig efter mit Kendskab til disse kommunale Forhold ogsaa er rede til at optage en Drøftelse af Spørgsmaalet i større Omfang. Det, der har foranlediget mig til at tage Ordet, er særlig de Betragtninger,